

hoofdwindrichting, al kan het er nu en dan „rooken”. En dat de bewoners hun voortwoekeren bestreden zien we aan de hooge en soms wel een halfuur gaans lange „eikenheggen” en „zandwallen” bij Gietel, Wiessel en Epe en elders, zooals de Kootwijkers zich ook hebben weten te beschermen.

Terwijl groote stukken heide worden ontgonnen en beboscht, streeft men er naar, deelen van het oude landschap in zijn oorspronkelijken staat te behouden. Maar reeds de beplanting met dennen was een inbreuk op de natuur! Eiken en beuken vormden in de middeleeuwen de bosschen . . . de economische toestanden veranderden: schapen en boekweit verdwenen, de aardappel en de biet vervingen rogge en eve; pogingen, om tarwe te doen verbouwen op den zandgrond liepen, zooals te verwachten was, op teleurstellingen dood.

De dennen zullen in zekeren zin een zelfde uitwerking hebben als de tarwe: zij putten den bodem uit, die door eik en beuk wordt verbeterd . . . en reeds nu verzuchten we, ziende, hoe talrijke hectaren veertigjarig dennenbosch „schaailijk” op de zaag staan te wachten, zonder te groeien: „Waren het maar eiken!”

Dan zou ook het brandgevaar belangrijk minder zijn dan nu het geval is! De „nood der tijden” doet zich ook gelden in het landschap en zijn beeld. Terwijl door tewerkstelling van honderden arbeiders heel de Veluwe wordt „aangeharkt” en verbetering van wegen en aanleg van fietspaden den toegang vergemakkelijkt ook tot de meeste geheime hoeken, nu de landgoederen meer en meer voor bezoekers worden opengesteld, nu dus de Veluwe als een tuin van Nederland wordt, waarin voor ieder te bewonderen en te genieten valt, herhalen we nogmaals dringend het gansch niet overbodig beroep op de bezoekers:

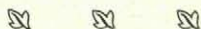
„Maak onzen Nederlandschen tuin niet tot een vuilnisbelt!”

„Rook niet in bosch en heide!”

„Neem Uw papieren en schillen mee naar huis en doe ze daar, waar ze behooren: in den vuilnisbak!”

Het wegstoppen van afval onder wat dor blad is een schijnbegrafenis: na een windvlaag spoken de kranten en blikken weer rond in bosch en veld en langs de wegen . . . neem Uw „rommeltje” mee naar huis en geef geen aanleiding tot moderne spookgeschiedenissen!

J. L. A. KREMER.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

De rietzanger in de rogge. Naar aanleiding van het stukje: *Natuurgenot en Platteland* in de *Levende Natuur* dd. 1 Febr. j.l. deel ik U mee, dat de vogel waarvan in het door U geciteerde schrijven sprake is, vrijwel zonder twijfel de boschrietzanger zal zijn. Jaren geleden vond ik eens een nest hiervan in een roggeveld bij Winterswijk. Later is het me opgevallen, dat deze vogel steeds meer voorkomt in roggevelden. De bijzonder drukke zang maakt ons direct op hem attent. Toevallig las ik ook in R. Hesse, *Tiergeographie* (Verl. Gust. Fischer, Jena, 1924), bladz. 575, dat „*Acrocephalus palustris* aus dem Röhricht in die Getreide- und Erbsenfeldern zieht; damit ist der Grund zu einer wesentlichen Zunahme dieses Vogels gelegt”. Als oorzaak noemt Hesse vooral de aantrekkelijke nestgelegenheid, die de boschrietzanger daar vindt.

J. G. TEN HOUTEN A.THZN.

Allerheiligenheide. Hierbij zenden wij U een paar takjes struikhei, die we vanmiddag gevonden hebben. Naar aanleiding van Uw verzoek in „*De Levende Natuur*” van September 1936, dachten wij, dat U dit wel leuk zou vinden. We vonden deze op een boschpad in het Lierderbosch bij Beekbergen.

Opvallend was, dat in vele gevallen de bloeiende takjes zich bevonden aan den buitenkant van den pol, terwijl de pol zelf in 't midden afgegraasd(?) was. Er bevonden zich op dezen weg vrij veel van deze polletjes.

Beekbergen, 8 Nov. 1936.

J. MOOIJ.

